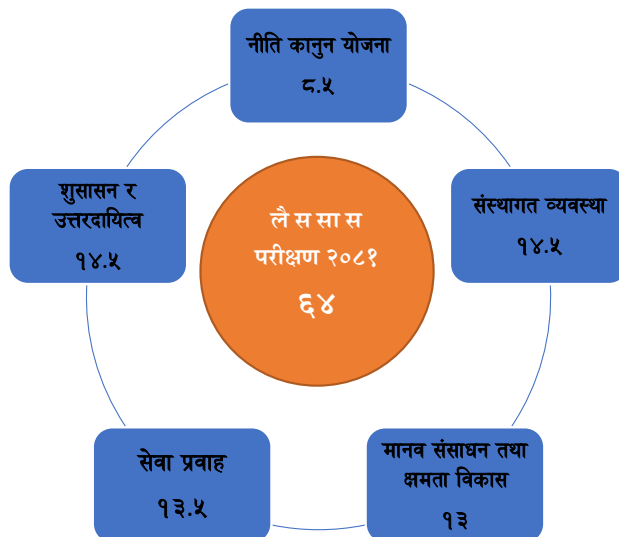

दिप्रुड चुइचुम्मा गाउँपालिकाको
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन
२०८१

सेवा प्रदायक संस्था
जाल्पा टेक्निकल इन्स्टिट्यूट प्रा लि
सुनसरी

दिप्रुड चुइचुम्मा गाउँपालिकाको आ.व. २०८०।८१ को
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन

विज्ञ

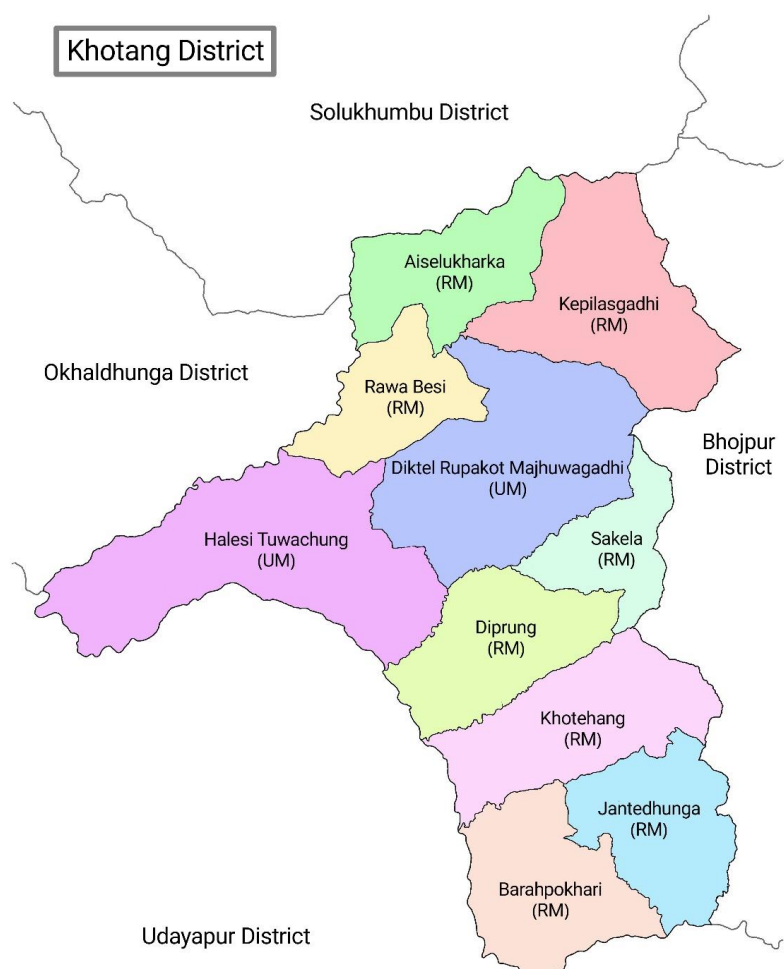
श्री अनुपा वाग्ले,
लैससास परीक्षण विज्ञ

परीक्षण समय: २०८१ पौष

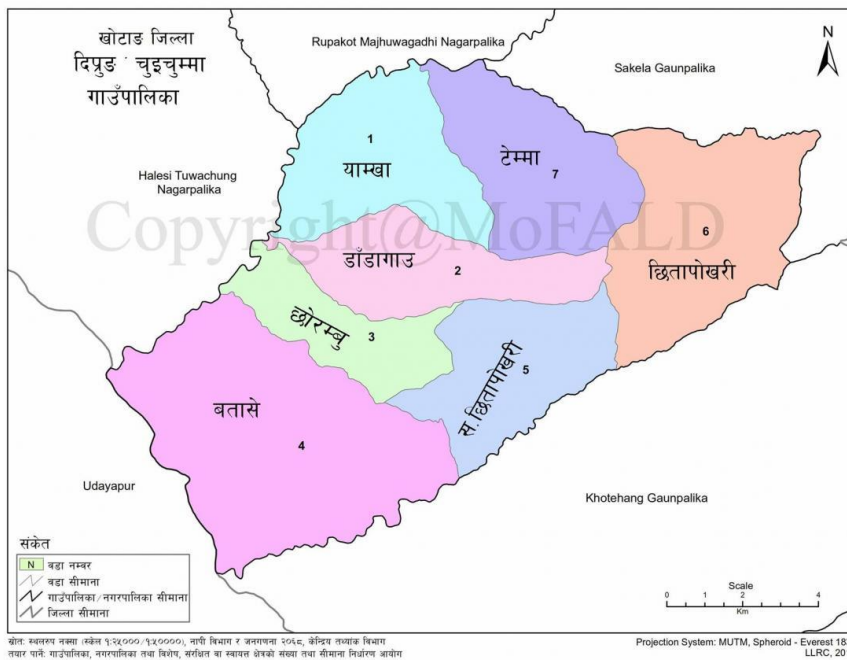
सेवा प्रदायक संस्था

जाल्पा टेक्निकल इन्स्टिच्यूट प्रा लि
सुनसरी

खोटाङ जिल्लाको नक्सा

दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिकाको नक्सा

आफ्नो बनाइ

नेपालको संविधानले दिशा निर्देश गरे बमोजिम समानुपातिक, समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्न स्थानीय तहका लागि लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ बमोजिम खोटाङ जिल्लाको दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिएको हो।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम तयारी, कार्यान्वयन र प्रतिवेदन लेखन गरी तिन चरणमा सम्पन्न भएको छ। पहिलो तयारी चरणमा दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री लोकेन्द्र राईको संयोजकत्वमा ११ सदस्यीय लैससास कार्यान्वयन समिति मिति २०८१।०९।०१ गते र उपाध्यक्ष श्री अरुणा मगरको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय लैससास परीक्षण कार्यदल गठन भयो। उक्त कार्यदलको रोहवरमा मिति २०८१।०९।०३ र ०४ गते तोकिए बमोजिमका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको प्रत्यक्ष संलग्नतामा लैससास परीक्षण कार्यशाला सम्पन्न भयो।

दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्ने दिप्रुङ चुइचुम्मा गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयप्रति आभार व्यक्त गर्दछौं। त्यस्तै गरी परीक्षणका लागि वातावरण तयार गर्न सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिकाका अध्यक्ष लोकेन्द्र राई, उपाध्यक्ष अरुणा मगर, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत पिएस्पी चाम्लिङ राई, लैससास सम्पर्क व्यक्ति ओमसरा राई तथा कार्यशालामा उपस्थित भई कार्य सम्पादनमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी प्रति विशेष आभार व्यक्त गर्दछौं। त्यस्तै गरी लैससास परीक्षण प्रतिवेदन उपर राय सल्लाह तथा सुझाव प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं।

विज्ञ

अनुपा वाग्ले

दिप्रुङ चुइचुम्मा गाँउपालिकाको लैससास परीक्षण प्रतिवेदन २०८१

खोटाङ जिल्लाको नक्सा

दिप्रुङ चुइचुम्मा गाँउपालिकाको नक्सा

आफ्नो भनाइ

क्र स	विषयसूची	पेज नम्बर
खण्ड - एक परिचय		
१.१	पृष्ठभूमि	१
१.२	दिप्रुङ चुइचुम्मा गाँउपालिकाको संक्षिप्त परिचय	२
१.३	अध्ययनको महत्व	३
१.४	लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू	४
१.५	लैससास परीक्षणले समेटेने क्षेत्रहरू	४
१.६	लैससास परीक्षणको विधि र तरिका	६
१.७	लैससास परीक्षणका सहभागीहरू	६
खण्ड दुई तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण		
२	तथ्याङ्कको प्रस्तुतीकरण र व्याख्या	७
खण्ड तिन तथ्याङ्क विश्लेषण		
३.१	तथ्याङ्क विश्लेषणका औजारहरू	१२
३.२	तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण	१२
खण्ड चार मुख्य उपलब्धिहरू		
४.१	परीक्षण पश्चात लैससासको अवस्था	१३
४.१.१	५ विषयक्षेत्रको माफुरे जालो प्रस्तुती	१३
४.१.२	५ विषयक्षेत्रको स्तम्भ चित्र प्रस्तुती	१४
४.१.३	२२ उपविषयक्षेत्रको माफुरीजालो प्रस्तुती	१५
४.१.४	२२ उपविषयक्षेत्रको स्तम्भचित्र प्रस्तुती	१६
४.२	लैससास विश्लेषणका औजार तथा उपलब्धी एवम सूधार गर्नु विषयहरू	३०
४.३	लैससास विकास कार्ययोजना	३३
५	निष्कर्ष	३३
६	सुझाव	३४
७	अनुसूचीहरू	
	अनुसूची १ लैससास कार्यान्वयन समिति तथा कार्यदल नामावली	३५
	अनुसूची २ लैससास परीक्षण सहभागी विवरण	३६
	अनुसूची ३ तालिका १ अनुसार सूचक प्राप्ति तथा प्रमाणीकरणका आधार	३८
	अनुसूची ४ कार्यक्रमका झलकहरू	७४
	अनुसूची ५ समीक्षा गरिएका दस्तावेजहरूको नामावली	७५

दिप्रुड चुइचुम्मा गाँउपालिकाको लैससास परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

खण्ड एक परिचय

१. १ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ ले दिशा निर्देश गरेबमोजिम समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गरेको छ। नेपालको संविधानको धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट बन्चित नगरिने व्यवस्था छ।

संविधानमा राज्यले सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम समुदाय, पिछ्छडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछ्छडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्य लगायत जेष्ठ नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्नसकिने विषय उल्लेख गरी समावेशी अवधारणालाई आत्मसात् गरिएको छ। सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिकरूपमा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको; विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको; स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछ्छडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्था; योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र

समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रममा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहद्वारा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीमैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम् कानूनी उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी पुरा गर्न, राज्यले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धता अनुरूप कार्य गर्न, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्दै समावेशी विकासलाई प्रवर्धन गर्ने कार्यलाई थप मार्ग दर्शन गर्न **"लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८"** अनुसार माथि उल्लेखित लक्ष्य तथा उद्देश्य परिपुर्तिका लागि दिप्रुड चुइचुम्मा गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूको सहभागितामा अर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण सम्पन्न भयो ।

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार परीक्षण अगाडि दिप्रुड चुइचुम्मा गाउँपालिकाका **अध्यक्ष लोकेन्द्र राईको** अध्यक्षतामा ११ सदस्य रहेको कार्यन्वयन समिति (अनुसूचि १) तथा **उपाध्यक्ष अरुणा थापा मगरको** संयोजकत्वमा ३ सदस्यको कार्यदल गठन गर्ने निर्णय भई परीक्षण कार्यशाला मिति २०८१।०९।०३ मा गाउँपालिका कार्यालयको हलमा सम्पन्न भयो ।

कार्यशालाबाट आएको परीणाम (१०० वटा सूचकहरूमा प्रत्येक सूचकले प्राप्त गरेको अंक, अवस्था विश्लेषण तथा कार्ययोजना) अनुसार तयार भएको अन्तिम प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको पहलमा कार्यापालिकाको बैठकमा छलफल गरी सम्भव भएका बिषय चालु आर्थिक वर्षमा नै र बजेट नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्नुपर्ने बिषयहरू वा आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा समावेश गरि शाखागतरूपमा लैससास परीक्षणको बिषय लैससास हेर्ने सम्बन्धित शाखाको कार्य जिम्मेवारीमा समावेश गरी सम्बोधन गरिने छ ।

१.२ दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

खोटाङ जिल्लाका ८ वटा गाउँपालिकाहरू मध्ये दिप्रुड चुइचुम्मा गाउँपालिका प्राकृतिक स्रोत साधन र सुन्दरताले भरिपूर्ण गाउँपालिका हो। यो गाउँपालिकाको सदरमुकाम खोटाङ जिल्ला सदरमुकाम दिक्तेल (दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका) देखि दक्षिण भेगमा करीब २१ कोष (६७.२) कि.मी मा अवस्थितछ । साविकका याम्खा , टेम्मा, डाँडागाउँ, छोरम्बु, बतासे, छितापोखरी र सत्तेश्वर छितापोखरी गा.वि.स. हरू समावेश भएर बनेको यस गाउँपालिकाका ७ वटा प्रशासनिक वडामा विभाजन गरिएको छ भने कुल क्षेत्रफल १३६.५० वर्ग किमी रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा साकेला गाउँपालिका, उत्तरमा दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका र

साकेला गाउँपालिका, पश्चिममा हलेशी तुवाचुङग नगरपालिका र उदयपुर जिल्ला र दक्षिणमा खोटेहाड गाउँपालिका रहेको छ ।

सात वटा वडामा विभाजित दिप्रुङ चुईचुम्मा गाउँपालिकामा क्षेत्रफलको हिसाबले सबैभन्दा ठूलो वडा नं. ४ हो भने सबै भन्दा सानो वडा नं. ३ हो । कुल १६३०५ जनसंख्या तथा ३८०१ घरधुरी रहेको दिप्रुङ चुईचुम्मा गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी जनसंख्या वडा नं. ४ मा (३१२६) र सबैभन्दा कम जनसंख्या वडा नं. ६ मा (१५५४) रहेको छ । यस गाउँपालिकाको परिवारको आकार ४.२९, लैङ्गिक अनुपात ९७.३५, बार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर -२.०४, जनघनत्व ११९ रहेको छ । गाउँपालिकाको साक्षरता प्रतिसत ६९.५० रहेको छ । गाउँपालिकाभित्र २३ वटा बाल विकास केन्द्र र ४९ वटा विद्यालय संचालनमा रहेका छन् । गाउँपालिकाभित्र ७ वटा स्वास्थ्य चौकी र ५ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र गरी जम्मा १२ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरूले सेवा प्रदान गरिरहेको छन् । यस क्षेत्रमा ७ वटा बर्थिङ्ग सेन्टर संचालनमा रहेका छन् भने स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउनेको प्रतिशत ६०.५ प्रतिसत रहेको छ । युवा जनशक्तिको आकार धेरै रहनु तथा शक्तिलाई परिचालन गरी विकासको गतिलाई तीव्रता प्रदान गर्ने अवसरहरूसमेत रहेको छन् ।

१.३ अध्ययन (लैससास परीक्षण)को महत्व

- गाउँपालिकाको लक्ष्य, ध्येय, उद्देश्य र कार्यक्रमहरू लैससासका आधारमा संवेदनशील छ छैन परीक्षण गर्नु
- परीक्षण पछि सहभागितामूलक तरिकाले महिला, अदिवासी जनजाति, अपांग र पिछडा वर्गको सशक्तिकरण गरी लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण हासिल गर्न सहयोग पुर्याउनु
- पालिकाको नीति, योजना र कार्यपत्र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दृष्टीले सन्तुलित भए नभएको पहिचान गर्नु
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी रूपमा संस्थालाई सन्तुलित बनाउन सहयोग गर्नु
- विकास प्रकृत्यामा काम गर्दा विकास कार्यक्रम तय गर्दा, साधन र स्रोतको बाँडफाँड र परिचालनलाई लैंगिक उत्तरदायी र सामाजिक समावेशी बनाउन सहयोग गर्नु

१.४ लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत स्थानीय तहको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरूमा महिला, लक्षित वर्ग र सीमान्तकृत समुहहरूलाई समावेशी गरी लैंगिक समानता र सबै जात, जातीको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई लैङ्गिक अन्तरहरूको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण र सशक्तिकरण गर्दै लैजाने।
- महिला, लक्षित वर्ग र सीमान्तकृत समुहहरूलाई समावेश गरि उनीहरूको योजनाबद्ध रूपमा व्यक्तिगत र सामूहिक क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय तहको विकास प्रक्रियामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने।
- स्थानीय तहको सबै कार्यक्रम, योजना र आयोजनाको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने।
- लैससास परीक्षणको नतिजाको आधारमा समस्या तथा चुनौतिहरूको पहिचान गरी समयमै समाधान गर्ने तथा भावी योजना तथा कार्यक्रमका लागि नीतिगत पृष्ठपोषण लिने।

१.५ लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरू

लैससास परीक्षणका १०० वटा सूचकहरूलाई ५ मूल विषयमा विभाजन गरिएको छ । प्रत्येक मूल विषय लाई २० अंक दिईएको छ । साथै ५ मूल विषयलाई पुन २२ उपविषयहरूमा विभाजन गरिएको छ जुन निम्नानुसार रहेको छ,

लैससास परीक्षणका मूल विषय क्षेत्रहरू

क्रम संख्या	विषय क्षेत्र	मापन अङ्क भार
१	नीति, कानून, योजना	२०
२	संस्थागत व्यवस्था	२०
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०
४	सेवा प्रवाह	२०
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०

लैससास परीक्षणका उपविषयक्षेत्रहरू

क्रस	उपक्षेत्र विषयहरू	पूर्णाङ्क
१	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४
४	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४
५	कार्यप्रणाली समावेशी	४
६	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४
७	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४
८	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४
९	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८
१०	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४
११	कानूनी साक्षरता	४
१२	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४
१३	पूर्वाधार विकास	४
१४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४
१५	शिक्षा कार्यक्रम	४
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ	४
१७	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४
१८	सुशासन	४
१९	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४
२०	सूचना तथा संचार	४
२१	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४
२२	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४

१.६ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका

स्थानीय तहका लागि लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ अनुसार कार्यान्वयन समिति गठन (अनुसूची १) तथा कार्यदल (अनुसूची २) को नेतृत्वमा परीक्षण कार्य देखि प्रतिवेदन लेखन अवधिमा परीक्षण प्रकृत्यालाई सहज, सरल तथा परीणाम मूलक बनाउन विविध विधिहरू जस्तै अन्तरवार्ता, लक्षित समुह छलफल, अवलोकन, दस्तावेज अध्ययन, अनौपचारिक छलफल, सूचकमा अंक प्रदान, अवस्था विश्लेषण अपनाइयो।

१.७ लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

लैससास परीक्षणमा जम्मा सहभागी संख्या २८ जनामा ११ जना महिला, १७ पुरुषहरूको सहभागीता थियो । जसमा ७ जना जनप्रतिनिधि र १९ कर्मचारीहरू र २ जना सहजकर्ता थिए । त्यस्तै समुह/वर्गका हिसावले क्रमशः क्षेत्री ७, अदिवासी/जनजाती १४, ब्राह्मण ३, दलित १ र मधेसी ३ को उपस्थिति थियो ।

खण्ड दुई तथ्यांकको प्रस्तुतीकरण र व्याख्या

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ को वर्गिकरण अनुसार सर्वोत्तम, उत्तम, सामान्य वा कमजोर मध्ये दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाले सबै सूचकहरूमा प्राप्त अंकको आधारमा मूल्यांकन नतिजा उत्तम(अंक ६४) रहेको छ । तालिका नं १ मा १०० वटा सूचकहरूले प्राप्त गरेको अंक प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं १

क्रम संख्या	सूचक नम्बर	प्राप्ताङ्क	क्रम संख्या	सूचक नम्बर	प्राप्ताङ्क
१	१.१.१	०.५	२६	२.२.२	१
२	१.१.२	०.५	२७	२.२.३	१
३	१.१.३	०	२८	२.२.४	०.५
४	१.१.४	०	२९	२.३.१	१
५	१.१.५	०.५	३०	२.३.२	१
६	१.१.६	०.५	३१	२.३.३	०
७	१.१.७	१	३२	२.३.४	०
८	१.१.८	०	३३	२.४.१	१
९	१.२.१	०.५	३४	२.४.२	०.५
१०	१.२.२	०.५	३५	२.४.३	१
११	१.२.३	१	३६	२.४.४	१
१२	१.२.४	०.५	३७	२.५.१	१
१३	१.२.५	०	३८	२.५.२	०.५
१४	१.२.६	०.५	३९	२.५.३	१
१५	१.२.७	१	४०	२.५.४	१
१६	१.२.८	०.५	४१	३.१.१	१
१७	१.३.१	०.५	४२	३.१.२	०.५
१८	१.३.२	०	४३	३.१.३	१
१९	१.३.३	०	४४	३.१.४	१
२०	१.३.४	०.५	४५	३.१.५	०.५
२१	२.१.१	०.५	४६	३.१.६	०.५
२२	२.१.२	१	४७	३.१.७	०

૨૩	૨.૧.૩	૧	૪૮	૩.૧.૮	૦.૫
૨૪	૨.૧.૪	૦.૫	૪૯	૩.૨.૧	૧
૨૫	૨.૨.૧	૦	૫૦	૩.૨.૨	૦
ક્રમ સંખ્યા	સૂચક નમ્બર	પ્રાપ્તિ	ક્રમ સંખ્યા	સૂચક નમ્બર	પ્રાપ્તિ
૫૧	૩.૨.૩	૧	૭૬	૪.૪.૪	૦.૫
૫૨	૩.૨.૪	૧	૭૭	૪.૫.૧	૦.૫
૫૩	૩.૩.૧	૦.૫	૭૮	૪.૫.૨	૦.૫
૫૪	૩.૩.૨	૦.૫	૭૯	૪.૫.૩	૧
૫૫	૩.૩.૩	૦.૫	૮૦	૪.૫.૪	૦
૫૬	૩.૩.૪	૦	૮૧	૫.૧.૧	૧
૫૭	૩.૪.૧	૦.૫	૮૨	૫.૧.૨	૦.૫
૫૮	૩.૪.૨	૧	૮૩	૫.૧.૩	૦
૫૯	૩.૪.૩	૧	૮૪	૫.૧.૪	૦.૫
૬૦	૩.૪.૪	૧	૮૫	૫.૨.૧	૧
૬૧	૪.૧.૧	૦.૫	૮૬	૫.૨.૨	૦.૫
૬૨	૪.૧.૨	૦.૫	૮૭	૫.૨.૩	૧
૬૩	૪.૧.૩	૦	૮૮	૫.૨.૪	૧
૬૪	૪.૧.૪	૦.૫	૮૯	૫.૩.૧	૧
૬૫	૪.૨.૧	૧	૯૦	૫.૩.૨	૧
૬૬	૪.૨.૨	૧	૯૧	૫.૩.૩	૧
૬૭	૪.૨.૩	૧	૯૨	૫.૩.૪	૦.૫
૬૮	૪.૨.૪	૧	૯૩	૫.૪.૧	૦.૫
૬૯	૪.૩.૧	૧	૯૪	૫.૪.૨	૧
૭૦	૪.૩.૨	૧	૯૫	૫.૪.૩	૧
૭૧	૪.૩.૩	૧	૯૬	૫.૪.૪	૦.૫
૭૨	૪.૩.૪	૧	૯૭	૫.૫.૧	૧
૭૩	૪.૪.૧	૦.૫	૯૮	૫.૫.૨	૦
૭૪	૪.૪.૨	૧	૯૯	૫.૫.૩	૦.૫
૭૫	૪.૪.૩	૦	૧૦૦	૫.૫.૪	૧

माथिको तालिका नं १ विश्लेषण गर्दा १०० वटा सूचकहरूमा १७ वटाले ० अंक, ३८ वटाले ०.५ अंक र ४५ वटाले १ अंक प्राप्त गरी जम्मा ६४ अंक पाएर दिप्रुड चुइचुम्मा गाउँपालिकाले लैससास परीक्षणमा उत्तम स्थान हासिल गरेको छ।

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार पाँच भागमा विभाजित प्रत्येक मुख्य सूचक (प्रत्येकको २० पूर्णांक) अनुसार दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाले नीति, कानून र योजनामा ८.५, संस्थागत व्यवस्था १४.५, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास १३, सेवा प्रवाहमा १३.५ र सुशासन तथा उत्तरदायित्व १४.५ गरी जम्मा ६४ अंक प्राप्त गरेको छ जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं २
दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिका
शीर्षकगत प्राप्ताङ्क तालिका
आर्थिक वर्ष २०८०/८१

क्र.स.	सूचक र उप-सूचकहरू	पूर्णाङ्क	कुल प्राप्ताङ्क
१	१.१.१-१.१.८, १.२.१ — १.२.८, १.३.१ — १.३.४	२०	८.५
२	२.१.१ — २.१.४, २.२.१ — २.२.४, २.३.१ — २.३.४, २.४.१ — २.४.४, २.५.१ — २.५.४	२०	१४.५
३	३.१.१ — ३.१.८, ३.२.१ — ३.२.४, ३.३.१ — ३.३.४, ३.४.१ — ३.४.४	२०	१३
४	४.१.१ — ४.१.४, ४.२.१ — ४.२.४, ४.३.१ — ४.३.४, ४.४.१ — ४.४.४, ४.५.१ — ४.५.४	२०	१३.५
५	५.१.१ — ५.१.४, ५.२.१ — ५.२.४, ५.३.१ — ५.३.४, ५.४.१ — ५.४.४, ५.५.१ — ५.५.४	२०	१४.५
	जम्मा	१००	६४

त्यस्तै कूल ५ वटा मूल शीर्षक अन्तर्गतका २२ वटा उपक्षेत्रमा निम्नानुसार अंक प्राप्त गरेको छ जसलाई तालिका न. ३ मा देखाईएको छ ।

तालिका नं ३

उपक्षेत्र विषयहरू	पूर्णाङ्क	प्राप्तांक
नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८	३
योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४.५
बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१
कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	३
कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.५
समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२
वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	३.५
तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	३.५
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	४.५
अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.५
कानूनी साक्षरता	४	१.५
विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.५
पूर्वाधार विकास	४	१.५
प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४
शिक्षा कार्यक्रम	४	४
खानेपानी तथा सरसफाइ	४	२
स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२
सुशासन	४	२
उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५
सूचना तथा संचार	४	३.५
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	३
समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	२.५
जम्मा अंक	१००.०	६४

खण्ड तिन तथ्यांक विश्लेषण

३.१ तथ्यांक विश्लेषणका औजारहरू

दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको क्रममा विविध औजारहरू प्रयोग गरिएको थियो । जस्तै अन्तरवार्ता, लक्षित समुह छलफल, दस्तावेज अध्ययन/पुनरावलोकन, अनौपचारिक छलफल, सूचकमा अंक प्रदान, अवस्था विश्लेषण (SWOT Analysis), स्थलगत अवलोकन, आदिबाट पालिकाको वर्तमान लैससास अवस्था पहिचान तथा सुधारका लागि कार्ययोजना निर्माण गरियो । मुख्य विश्लेषणका औजारहरू निम्नानुसार छन् ।

३.१.१. समुह छलफल

१०० वटा सूचकहरूलाई ५ वटा मूल विषयहरूमा विभाजन गरिए अनुसार जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको स्वैच्छिक दक्षताको आधारमा ५ वटा लैङ्गिक तथा समावेशी समुह निर्माण गरी सूचकमाथि छलफल तथा प्रमाणको आधारमा अङ्क प्रदान गरियो । प्रमाणको आधारका लागि दस्तावेजहरू संकलन, पुनरावलोकन तथा समुहकार्यमा लेखनमा समय व्यवस्थापन आदि व्यवहारिकतालाई मध्यनजर राखी समुहको नेतृत्व शाखा प्रमुखले गरी समुहमा भएका जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूस विच गहन छलफल गरी सूचकहरूमा अङ्क प्रदान, लैससास दृष्टिबाट प्राप्त अङ्कको आधारमा अवस्था विश्लेषण तथा कार्ययोजना निर्माण तथा प्रस्तुती भयो । यसले गर्दा गहन छलफल, प्रमाणको आधारमा अङ्क प्रदान गर्न तथा समय व्यवस्थापनमा सहज भएको थियो ।

३.१.२. अवस्था विश्लेषण (SWOT Analysis)

१०० वटा सूचकले प्राप्त गरेको अङ्कको आधारमा पालिकाको ५ वटा मूल विषयहरूमा आधारित भएर आ-आफ्नो समुहमा लैससास दृष्टिबाट अवस्था विश्लेषण (सबल पक्ष - Strength, सुधार गर्नु पर्ने पक्ष - Weakness , अवसरहरू - Opportunities र चुनौतिहरू - Challenges) गरी सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई आधारमानी भावी कार्ययोजना पनि निर्माण तथा प्रस्तुति भयो । अवस्था विश्लेषणबाट आएको विस्तृत विवरण तल मुख्य उपलब्धी शीर्षक अन्तर्गत उल्लेख गरिएको छ ।

३.१.३. स्थलगत अवलोकन

दस्तावेज अध्ययन तथा विश्लेषण तथा कार्यशाला बाहेक पालिकाको परीसरमा स्थलगत अवलोकन पनि गरियो । पालिकामा हाल महिला पुरुषका लागि अलग शौचालय नभएको तर चाडै नया बनेको भवनमा कार्यलय सरेपछि उक्त व्यवस्था मिल्ने पाइयो साथै स्तनपानका लागि कक्ष नभएको पाईयो ।

३.१.४. सन्दर्भ सामाग्री अध्ययन तथा विश्लेषण

लैससास परीक्षणको लागि पालिकाबाट प्रकाशित (printed & online) प्रकाशन तथा अन्य औपचारिक दस्तावेजहरूको संकलन तथा अध्ययन गरी सूचक अनुसार अङ्क प्रदान गर्न पालिकाको विकास नीति, कार्यक्रम तथा बजेट ; वार्षिक तथा आविधक प्रतिवेदनहरू , गाउँसभाले गरेका निर्णयहरू आदि अध्ययन गरी दिईएको अङ्कको सुनिश्चित गरिएको थियो ।

३.१.५. प्रवचन, प्रश्न/उत्तर तथा प्लेनरी छलफल

लैससास परीक्षणका लागि सूचकहरूमा अङ्क दिनु अघि सहजकर्ताले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा तथा लैससासका लागि राष्ट्रिय/अन्तरराष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरू, लैससास परीक्षणको अवधारणा, विकास, महत्व तथा परीक्षणका प्रकृयाहरूमा सहभागीहरूमाझ स्पष्टता तथा साझा बुझाईका लागि विविध विधिहरू अपनाईयो जसमा अध्ययन सामाग्री वितरण, प्रवचन, स्लाईड शो, प्रश्न/उत्तर, प्लेनरी छलफल पर्दछन् । प्लेनरीमा प्राप्त अङ्कमाथि पुनरावलोकन, पृष्ठपोषण, कार्यशाला पूर्व र पश्चात सहभागी जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरू संग अनौपचारिक छलफल तथा सानो समुहमा लक्षित समुह छलफल आदि विधिहरू पनि प्रयोग गरिएको थियो ।

३.२ तथ्यांकको तुलनात्मक अध्ययन तथा विप्लेषण

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार पाँच भागमा विभाजित प्रत्येक मुख्य विषय (प्रत्येकको २० पूर्णाङ्क) अनुसार दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाको लैससास लेखाजोखा तथा परीक्षण नतिजा खण्ड चारमा दिईएको माकुरे जालो तथा बारचार्ट अनुसार नीति कानून योजना ८.५ (४२.५%), संस्थागत व्यवस्था १४.५ (७२.५%), मानव संसाधन तथा क्षमता विकास १३ (६५%), सेवा प्रवाहमा १३.५ (६७.५%) र सुशासन तथा उत्तरदायित्व १४.५ (७२.५%) गरी जम्मा ६४ अंक प्राप्त गरेको छ । दिग्दर्शन २०७८ अनुसार वर्गीकरणलाई आधार मान्दा यस पालिकाले उत्तम स्थान प्राप्त गरेको छ । तोकिएका क्षेत्रहरू मध्ये संस्थागत व्यवस्था र सुशासन तथा उत्तरदायित्व समान अवस्थामा देखिन्छन् भने नीति, कानून, योजना तुलनात्मक रुपमा पछाडी देखिन्छ । यस

पालिकाले आफुलाई सर्वोत्तम स्थान सम्म पुर्याउन १ आएका सूचकसँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरूलाई निरन्तरता दिदै कम प्राप्तांक भएका सूचकहरूमा काम गर्नुपर्ने देखिन्छ। प्राप्ताङ्कलाई खण्ड चारमा दिईएको तालिकाहरू माकुरी जालो तथा बार चार्टमा पनि देखाईएको छ।

खण्ड चार मुख्य उपलब्धिहरू

४.१ परीक्षण पश्चात लैससासको अवस्था

लैससास परीक्षण पश्चात प्राप्त भएको नतिजालाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट तल प्रस्तुत गरिएको छ।

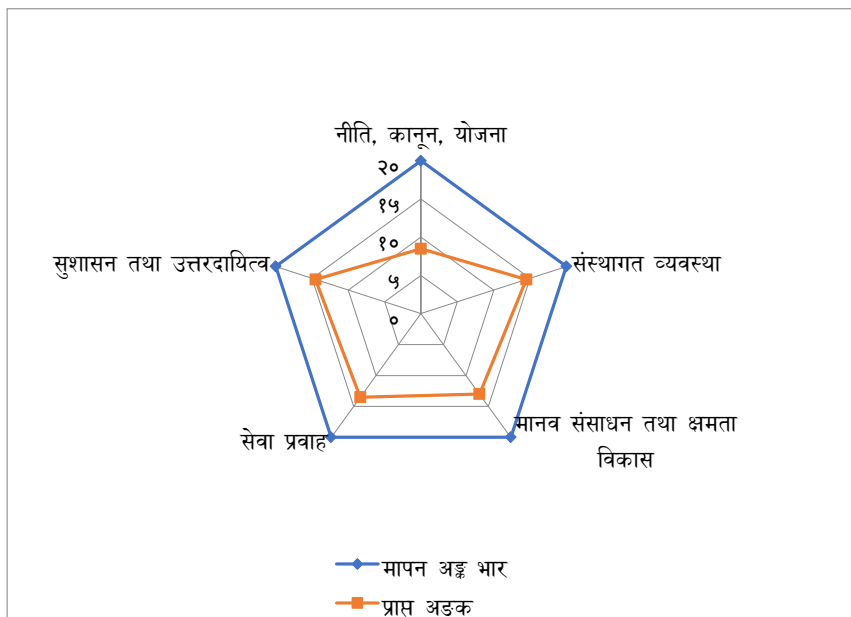
४.१.१ लैससास परीक्षणका ५ विषय क्षेत्रका अवस्थाको माकुरीजालो प्रस्तुती

दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिका

लैससास परीक्षण

माकुरी जालो

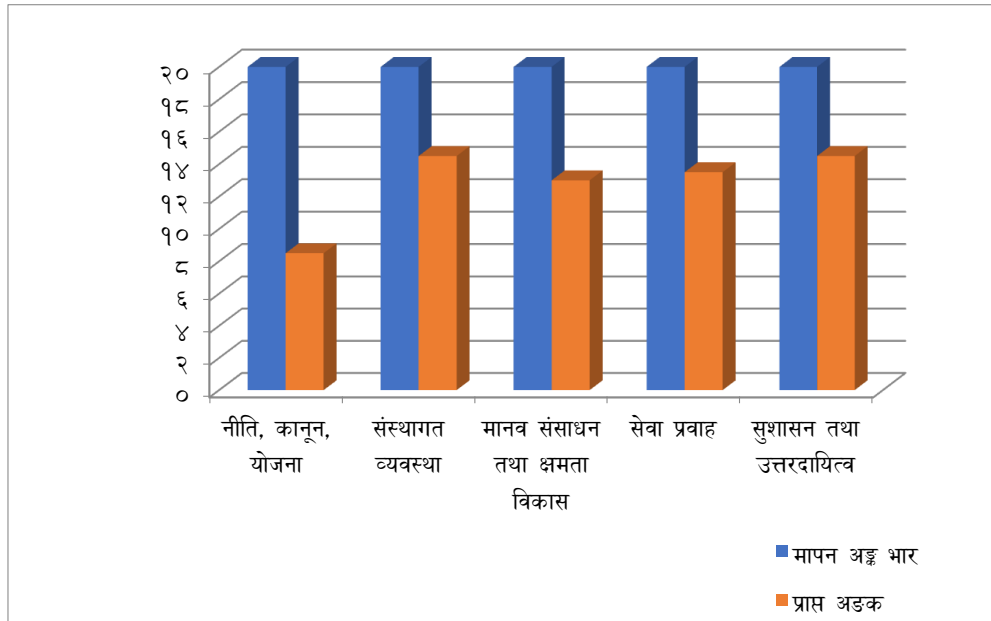
२०८०।८१

४.१.२ लैससास परीक्षणका ५ विषय क्षेत्रका अवस्थाको स्तम्भचित्र प्रस्तुती

लैससास परीक्षण नतिजा बार चार्ट

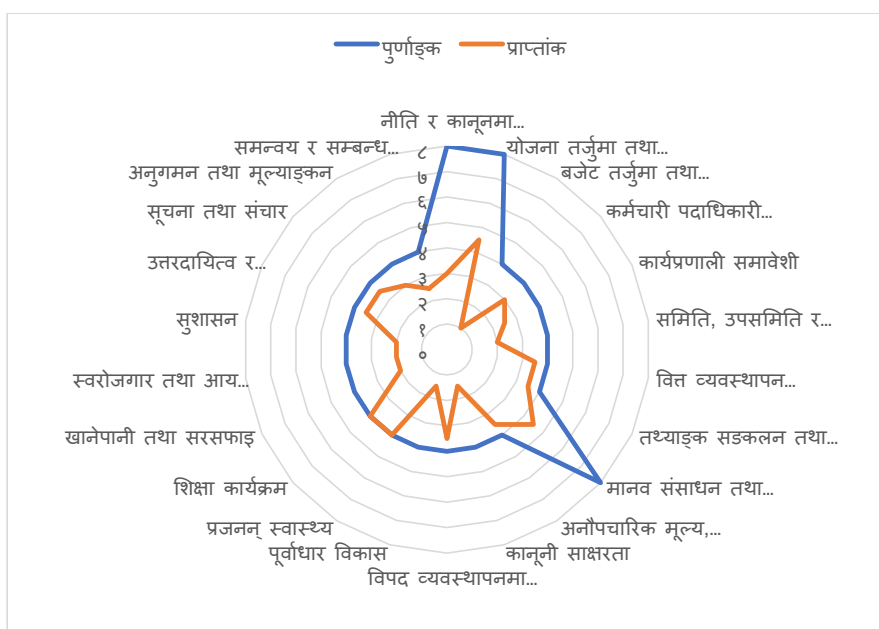
आर्थिक वर्ष २०८०।८१

४.१.३ लैससास परीक्षणका २२ विषय क्षेत्रका अवस्थाको माकुरीजालो प्रस्तुती

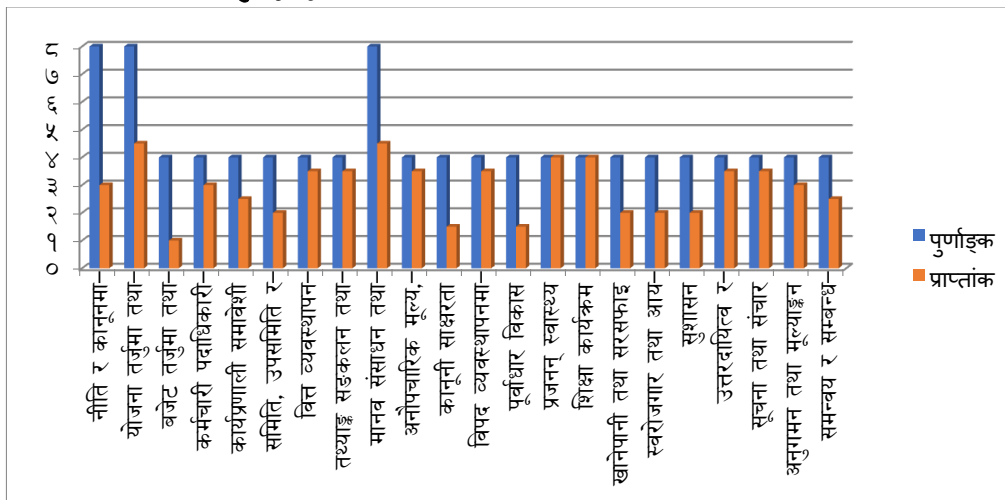
दिप्रुड्चुइचुम्मा गाउँपालिका
आर्थिक वर्ष २०८०/८१

उपक्षेत्रका विषयको माकुरीजालो प्रस्तुती

४.१.४ लैससास परीक्षणका २२ विषय क्षेत्रका अवस्थाको स्तम्भचित्र प्रस्तुती

दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाको लैससास अवस्थाको लेखाजोखा

प्रत्येक सूचकमा प्राप्त अंकको आधारमा अवस्था विश्लेषण तालिका नं ४ अनुसार निम्नानुसार छ ।

दिप्रुडचुडुम्मा गा पा खोटाङ

अवस्था विश्लेषण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौती
१। नीति कानून योजना	- स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैससास सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको - योजना छनौट पक्यामा सबै लक्षित वर्गलाई समावेश गर्ने गरेको - सबै लक्षित वर्गलाई निर्दिष्ट लक्ष्य पुग्नेगरी योजना छनौट भएको - सबै लक्षित वर्गसँग योजना तर्नुमा गर्नुपूर्व अन्तरक्रिया तथा छलफल गरेको - सबै लक्षित वर्गको हितमा निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको	- स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्दा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्न कार्यटोली निर्माण गर्नुपर्ने - लैससास परीक्षण गर्न अलगगै कार्यविधिको खास व्यवस्था गर्नुपर्ने - रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवि उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान बनाउनु पर्ने - लक्षित वर्गको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल गर्नुपर्ने - दिगो विकासको लक्ष्यहरू मध्ये पाँचौ लक्ष्य लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने - निर्णायक तहमा महिला सहभागितामा जोड दिनुपर्ने - परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने	लैंगिक तथा अल्पसंख्यक उपर हुने विभेदको अन्त्य गर्न कानूनको मस्यौदा तयार गर्दा लक्षित वर्गसँग आवश्यक छलफल गराई श्रमको ज्यालामा हुने विभेद हटाई महिला सहभागिता सुनिश्चित गर्न लैससास परीक्षण गर्न अलगगै कार्यविधि निर्माण गर्ने	- महिला सहभागिता ४० % गर्न हरेक क्षेत्रमा महिलाको उपस्थिति कम हुनु - लैससास सबै शाखाहरूको अन्तरसम्बन्धित विषय हो भनी आत्मसात गर्नु

मुल शिर्षक: संस्थागत विकास

सबल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
१.स्थानीय तहको कर्मचारी पदपूर्ति गर्दा लैङ्गिक समावेसीताको आधारमा भएको । २ भाषा संस्कृति रहन सहन बुझ्नेको जनप्रतिनिध तथा कर्मचारीहरू रहनु भएको । ३ कार्यालयमा लैङ्गिक समावेसी हुने गरी हेल्पडेस्कको व्यवस्था गरिएको । ४ योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दा लक्षित समुह र लैङ्गिक समावेसीताको आधारमा गरिएको । ५ नेतृत्व तथा क्षमता विकास लैङ्गिक समानताको आधारमा कार्यक्रम तर्जुमा भएको र स्रोतको समेत व्यवस्था गरिएको । ६ खण्डिकृत तथ्यांक सहितको आवधिक योजना निर्माण भएको । ७ पालिकास्तरमा भएका बेरोजगार युवायुवतीहरूको अभिलेख अद्यावधिक गरिएको ।	१ स्थानीय सरकारले बजेट व्यवस्थापन गर्दा पूर्ण लैङ्गिक समावेसीताको आधारमा हुनु पर्ने । २ बञ्चितकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । ३ कार्यान्वयन गरिएका बजेट तथा कार्यक्रमहरूको सूचकमा आधारित अभिलेख व्यवस्थापन गर्नु पर्ने । ४ निर्णय प्रकृत्यामा महिला सहभागिता ३३ प्रतिशतबाट ५० प्रतिशत बनाउनुपर्ने । ५ योजना तर्जुमा गर्दा लैससास परीक्षणका सवालहरू सम्बोधन भए नभएको अनुगमन गर्ने ।	१ सामाजिक विभेदमा कमी । २ आर्थिक तथा सामाजिक उत्थान । ३ लैङ्गिक समावेसी अवधारणाको विकास हुनु । ४ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको क्षेत्रमा लैङ्गिक समानता कायम गर्न सुनिश्चित हुने अवसर । ५ समाजमा हुने भेदभाव हिसा र दुर्व्यवहार न्यूनीकरण हुनु ।	१ राजनैतिक तथा प्रशासनिक मत्तैक्ता कायम गर्न कठिन । २ पर्याप्त साधन, स्रोत तथा जनशक्ति र सोको समावेसीताको आधारमा व्यवस्थापन गर्न कठिन । ३ नीति निर्माण र कार्यान्वयनमा राजनैतिक हस्तक्षेप । ४ लैससास महिला तथा बालबालिका शाखाको मात्र जिम्मेवारी क्षेत्र ठानिनु । ५ लक्षित वर्गमा केही एलाइटहरूको मात्र पहुँच ।

मुल शिर्षक: मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

सबल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
१ क्षमता विकास तालिम संचालन भएको। २ महिला तथा लक्षित समुहका लागि निश्चित कार्यक्रमहरू, नेतृत्व विकासका लागि बजेट व्यवस्थापन। ३ स्थानीय तहमा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन र राहत वितरण। ४ ५ लैंगिक हिंसा निवारणका लागि बजेट विनियोजन भएको।	१ लोकसेवा तयारी कक्षाहरू संचालन गर्नुपर्ने। २ गाउँपालिका मानवसंसाधन विकासको लागि छुट्टै शाखा तथा कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने। ३ लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाउँपालिका घोषणा हुनु पर्ने।	१ जनशक्ति विकास गर्न सकिने। २ लैससास सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यशाला गर्ने। ३ लैङ्गिक विषयवस्तुको हकमा विशेष गरी महिला लक्षित समुहको आवश्यकता तथा सवालहरू समेट्नु। ४ महिला तथा लक्षित समुहका लागि बजेट विनियोजन र विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु।	१ लैङ्गिक समावेसी बजेट व्यवस्थापन र कार्यान्वयन गर्न। २ मानव संसाधन विकासका लागि श्रोत साधन र जनशक्ति सहितको शाखा व्यवस्थापन गर्न। ३ महिला तथा लक्षित वर्गका क्षमता विकास लागि विभिन्न तालिम तथा अवसरहरूको प्रदान गर्न। ४ लैङ्गिक हिंसामुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने। ५ बजेट, स्रोत साधनको व्यवस्थापनमा समस्या।

मुल शिर्षक: सेवा प्रवाह

सवल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
१ भौतिक पूर्वाधार तथा स्थानीय तहमा भवन, अन्य संरचना निर्माणका लागि ड्रइङ डिजाइन लागत अनुमान गर्दा विशेष प्रकारका व्यक्तिहरू तथा अपाङ्ग मैत्रीहरूले प्रयोग गर्न सक्ने संरचना निर्माण भएको र कार्यान्वयन हुने चरणमा रहेको । २ स्थानीय तहले लक्षित समुदायको लागि आधुनिक उर्जा स्रोतको प्रयोग गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ३ गर्भवती महिलाको लागि जोखिम तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन समेत गरेको । ४ स्थानीय तहले सञ्चालन गरेका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरू सवल रुपमा सञ्चालन गर्ने गरेको	१ नया संरचना निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री तथा बालबालिका मैत्री संरचना बनाउनुपर्ने २ प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि बार्षिक नीति र कार्यक्रम बनाइ लागू गर्नुपर्ने ३ किसोरिहरूका लागि प्रजनन र यौन शिक्षा, एच आइ भि एड्स सम्बन्धी व्यापक कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने ४ कुहिने र नकुहिने फोहोर संकलन तथा विसर्जन गर्नेकार्यमा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने। ५ पालिकाले बैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी कम्तीमा ७ दिनको तालिम दिनुपर्ने। ६ सुपथ मूल्यमा सहकारी पसलहरूको स्थापना गरी स्थानीय व्यक्तिहरूलाई उचित मूल्यमा उपलब्ध गराउनु पर्ने।	१ उक्त कार्य प्रति जनमुखी बनाउन प्रेरणा मिलेको ।	१ बजेटको पर्याप्त व्यवस्था । २ नेतृत्वलाई लैससास सम्बन्धि अवधारणा र सेवा प्रवाहबिचको अन्योन्याश्रित सम्बन्धको बारेमा आत्मसात गराउनु ।

मुल शिर्षक: सुशासन तथा उत्तरदायित्व

सबल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
१ विभिन्न नीति कानूनहरूको तर्जुमा भएको २ सेवा प्रवाह छिटो छरितो हुने गरेको। ३ सार्वजनिक सुनुवाइ सामाजिक परीक्षण समय समयमा हुने गरेको। ४ स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिएको। ५ सूचनाको सार्वजनिकरण भएको। ६ गुनासो कार्यान्वयन प्रतिवेदन निर्माण भएको।	१ संघ प्रदेश र स्थानीय तहको संयुक्त अधिकार भएता पनि लैससास सम्बन्धी नीति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा आवश्यक समन्वय सहकार्य हुनमा कमी भएको छ। २ लैससास सम्बन्धी कार्यक्रम स्थानीय तहबाट सञ्चालनमा आएको तर स्पष्ट रूपमा बजेटको व्यवस्थापन नभएको। ३ कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरूमा तालिमको अभाव ४ वार्षिक विकास कार्यक्रम पूर्णरूपमा कार्यान्वयन नहुनु। ५ लै स सा स कार्यक्रम निर्माण भएता पनि कार्यान्वयन नहुनु।	लैससासको कार्यक्रम सञ्चालन हुँदा लक्षित समुह। समुदाय सम्मका व्यक्तिहरूको सीप विकास क्षमता विकास आय आर्जन वृद्धि जीविकोपार्जन बढोत्तरी हुने अवसर। २ वार्षिक विकास कार्यक्रम पूर्णरूपमा संचालन गर्ने अवसर। ३ कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने अवसर।	१ लैससास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्पष्ट तथा प्रयास बजेटको व्यवस्था गर्नु। २ संघ प्रदेश र स्थानीय तहमा ती कार्यक्रम योजना तर्जुमा गर्दा लैससासको विषय तोकेर सोको विषयमा निश्चित नीति नियम बनाउन दक्ष जनशक्ति विज्ञको अभाव।

पालिकाले प्रत्येक सूचकमा प्राप्त गरेको अंक (विशेष गरी ० तथा ०.५ अंक) तथा अवस्था विश्लेषण बाट आएको आधारमा सुधार गर्नु पर्ने पक्ष लाई मध्येनजर गर्दा तालिका नं ८ अनुसार लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना तयार गरी चालु तथा अगामी अर्थिक वर्षमा लागु हुने गरी तयार गरिएको छ ।

तालिका नं ८

दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिका
लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना
२०८०।८१

मूल शिर्षक १ नीति कानुन योजना		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
सूचक नं	प्राप्ति		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने (व्यक्तिको नाम, शाखा, संस्था)	नपर्ने
१.१.१	०.५	स्थानीय तहमा कानुनको मस्यौदा तयार गर्न कार्य दिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्य टोली निर्माण	कार्यपालिका	कार्यापालिका	कार्यपालिका	१ वर्ष		नपर्ने
१.१.२	०.५	नीति कानुन योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको लेखाजोखा गर्ने	कार्यपालिका	कार्यापालिका	कार्यपालिका	१ वर्ष		नपर्ने

१.१.३	०	नीति र योजनामा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी विषयहरू समावेश गर्ने	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	१ वर्ष		
१.१.४	०	लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लै स सा स परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति तयार गर्ने	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	१ वर्ष		
१.१.५	०.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याउने ऐन नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राख्नुपर्ने।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	१ वर्ष		
१.१.६	०.५	हिंसा र विभेद उपर सुनुवाइ हुने प्रवन्ध कार्यान्वयन गर्ने	न्यायिक समिति	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	१ वर्ष		
१.१.८	०	रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवि उपर हुने विभेद रोक्ने ऐन बनाउने	गाउँ सभा	गाउँ सभा	गाउँ सभा	१ वर्ष		नपर्ने
१.२.१	०.५	योजना र कार्यक्रममा मापन योग्य लक्ष्य निर्धारण गर्ने	सबै शाखा	कार्यपालिका	सबै शाखा	आगामी आ व		
१.२.२	०.५	महिला तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने	महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका	कार्यपालिका	१ वर्ष		
१.२.४	०.५	योजना तर्जुमाको सबै चरणमा महिला तथा लक्षित समूहको विषयमा छलफल हुनुपर्ने	सबै शाखा	कार्यपालिका	सबै शाखा	आगामी आ व		
१.२.५	०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला पुरुष एवम् लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने ।	कार्यपालिका	कार्यपालिका	कार्यपालिका	१ वर्ष		नपर्ने

१.२.६	०.५	स्थानीय तहले दिगो विकासका लक्ष्यहरु विषेश गरी लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने	गाउँ सभा	गाउँ सभा	गाउँ सभा	१ वर्ष		नपर्ने
१.२.८	०.५	उपभोक्ता समितिको गठन सम्बन्धि निति तथा कानुनमा ४० प्रतिशत महिलाहरुको सहभागिता गराउनुपर्ने	प्रशासन शाखा	गाउँ सभा	सबै शाखा	चालु आ व देखि		
१.३.२	०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक बजेट निर्माण एवम् परिचालन गर्ने	गाउँ सभा	गाउँ सभा	गाउँ सभा	१ वर्ष		नपर्ने
१.३.३	०	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्ने क्षमता विकास कार्य योजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गर्ने	गाउँ सभा	गाउँ सभा	गाउँ सभा	१ वर्ष		नपर्ने

२ संस्थागत व्यवस्था

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
सूचक नं	प्राप्ति		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने (व्यक्तिको नाम, शाखा, संस्था)	नपर्ने
२.१.१	०.५	पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई ३३ प्रतिसतबाट ५० प्रतिसत अनिवार्य गर्ने	गाउँपालिका	नेपाल सरकार ।	गाउँपालिका	१ वर्ष		नपर्ने

				स्थानीय सरकार				
२.१.४	०.५	बज्रितिमा परेका समुदायलाई सकारात्मक विभेदको नीति पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने	गाउँपालिका	नेपाल सरकार	गाउँपालिका	२०८१। चैत		नपर्ने
२.२.१	०	सामाजिक समावेशिकरण कार्यनिति बनाउने	विधायन समिति	स्थानीय सरकार	सामाजिक आर्थिक विकास शाखा	२०८२। वैशाख		नपर्ने
२.२.४	०.५	स्थानीय स्तरमा योजना छनौटमा लैससास विधि अवलम्बन गर्ने	वडा कार्यलय	प्रप्रअ	वडा कार्यलय	२०८१ पौष		नपर्ने
२.४.३	०.५	लैंगिक डेस्कको स्थापना र संचालनका लागि जनशक्ति र बजेट व्यवस्था गर्ने	कार्यपालिका	गाउँसभा	कार्यपालिका	१ वर्ष	लोकसेवा आयोग	
२.५.२	०.५	खण्डिकृत तथ्यांक राखी पार्श्वचित्र तयार गर्ने	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	कार्यपालिका	१ वर्ष		

३ मानव संसाधन र क्षमता विकास

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने (व्यक्तिको नाम, शाखा, संस्था)	नपर्ने
३.१.२	०.५	पदाधिकारी कर्मचारी तथा लक्षित समूहलाई समावेशी विकास तथा लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्ने	महिला विकास शाखा	प्रप्रअ	महिला विकास शाखा	पहिलो चौमासिक देखि		

३.१.५	०.५	तालिम संचालन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति विकास	प्रशासन शाखा	गाउँसभा	प्रप्रअ	१ वर्ष		
३.१.६	०	मानव संसाधन विकास केन्द्र स्थापना गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रप्रअ			
३.१.७	०	लोकसेवा आयोग तयारी कक्षा संचालन गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	आर्थिक विकास शाखा			
३.१.८	०.५	महिला हकहित र अधिकार सम्बन्धी बेईजिड घोषणापत्र समेटेको १२ वटा प्रतिबद्धता सम्बन्धमा अभिमुखिकरण गर्नु पर्ने	उपाध्यक्ष र प्रप्रअ	कार्यपालिका	महिला तथा बालबालिका शाखा	वर्षको एक पटक	महिला तथा बालबालिका	
३.२.२	०.५	लैङ्गिक हिसा मुक्त गाउँपालिका घोषणा	अध्यक्ष । उपाध्यक्ष	कार्यपालिका	महिला तथा बालबालिका	वर्षको १ पटक		
३.३.१	०.५	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, प्रप्रअ लगायतलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा र समस्या समाधानका लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम	अध्यक्ष । उपाध्यक्ष । प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रप्रअ । प्रशासन शाखा	वर्षको १ पटक	लेखा शाखा	
३.४.१	०.५	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि निर्माण	अध्यक्ष । व्यवस्थापन समिति । प्रप्रअ	गाउँ सभा । कार्यपालिका	प्रप्रअ । लेखा	विपद अनुसार । घटना अनुसार	विभिन्न गैरसरकारी संस्था रेडक्रस	

४ सेवा प्रवाह

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
सूचक नं	प्राप्ति		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने (व्यक्तिको नाम, शाखा, संस्था)	नपर्ने
४.१.१	०.५	स्थानीय तहका संरचना निर्माण गर्दा महिला बालबालिका लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक मैत्री संरचनाको डिजाइन प्रावधान गर्नुपर्ने	योजना शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा			
४.४.१	०.५	महिला पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकहरूको लागि अलग शौचालयको व्यवस्था गर्ने	योजना शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा			
४.४.३	०	फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	वातावरण शाखा	प्रप्रअ	गापा		स्वास्थ्य शाखा	
४.५.२	०.५	स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रम गर्ने	प्रशासन शाखा	प्रप्रअ	प्रशासन शाखा			
४.५.४	०	सुपथ मूल्यको सहकारी पसल खोल्न प्रोत्साहन गर्ने	आर्थिक विकास शाखा	प्रप्रअ	आर्थिक विकास शाखा	निरन्तरता दिने		

५ सुशासन र उत्तरदायित्व

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
सूचक नं	प्राप्ति		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने (व्यक्तिको नाम, शाखा, संस्था)	नपर्ने
५.१.२	०.५	स्थानीय तहले सुशासन महिला तथा लक्षित समुहको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने कार्यक्रमको व्यवस्था गर्ने ।	योजना शाखा	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	गाउँपालिका	२०८०।८१	योजना शाखा	
५.१.३	०	महिला अधिकार तथा समानताका जस्ता विषयमा गाउँ गाउँका महिलाहरुलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रमको व्यवस्था गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	गाउँपालिका		महिला तथा बालबालिका शाखा	
५.१.४	०.५	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ अनुरूपका प्रतिवद्धताहरुको कार्यान्वयनको लागि बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	गाउँपालिका			
५.३.३	०.५	स्थानीय संचार माध्यमद्वारा लैससास सम्बन्धी सुचना प्रवाह गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	सूचना शाखा			
५.४.२	०.५	लैससास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने सो कार्यक्रम गरेको लाभ असर र प्रभाव समेतको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	गाउँपालिका		महिला तथा बालबालिका	
५.४.४	०.५	अनुगमन र मूल्यांकनको पृष्ठपोषणलाइ सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गर्ने	सबै शाखा	गाउँ कार्यपालिकाको	गाउँपालिका		प्रशासन शाखा	

				कार्यालय				
५.५.२	०	लैससास सम्बन्धी सञ्जाल निर्माण गर्ने कानुन नीति कार्यविधिको निर्माण गर्ने	प्रशासन शाखा	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	गाउँपालिका		प्रशासन शाखा	
५.५.३	०.५	लैससास विकास सम्बन्धी संजाल निर्माण गरी क्षमता विकास तालिम प्रदान गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा			

विश्लेषण खण्ड

४.२ लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरू

लैससास परीक्षणको क्रममा विविध औजारहरू जस्तै अन्तरवार्ता, लक्षित समुह छलफल, अवलोकन, दस्तावेज अध्ययन, अनौपचारिक छलफल, सूचकमा अंक प्रदान, अवस्था विश्लेषण प्रयोग गरि पालिकाको वर्तमान लैससास अवस्था पहिचान गरियो । परीक्षणको क्रममा निम्न प्रकृयाहरू अपनाईयो ।

- विज्ञ सहजकर्ताद्वारा अवश्यक सम्पर्क, समन्वय तथा कार्यन्वयन समिति तथा कार्यदल गठनमा सहजीकरण, दस्तावेज अध्ययन, कार्यशाला संचालन, प्रतिवेदन लेखन भयो ।
- कार्यशालापूर्व सहभागी पहिचान, सहभागी कर्मचारीको जिम्मेवारी बाँडफाँड
- कार्यशालामा (प्रवचन, स्लाईड शो, समुहकार्य) सूचकहरूमा अंक प्रदान
- सहजकर्ताको सहयोगमा प्राप्त अंकलाई मूल ५ विषयमा आधारित भएर माकुरे जालो तथा बार चार्ट प्रस्तुती
- प्राप्त अंक (० र ०.५) मा आधारित (प्रवचन, स्लाईड शो, समुहकार्य, प्लेनरीमा प्रस्तुती) समुहगत अवस्था विश्लेषण तथा प्रस्तुती
- ० र ०.५ अंक एका प्रत्येक सूचकलाई सुधार गर्नु पर्ने पक्ष सुधार गरी अंक १ को अवस्थामा पुर्याउन समुहमा कार्ययोजना निर्माण तथा प्लेनरीमा प्रस्तुत तथा छलफल
- परीक्षणको क्रममा विविध समयमा जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरू संग अनौपचारिक छलफल/बैठक, स्थलगत अवलोकन तथा अभिलेखिकरण
- विज्ञबाट तयार गरिएको कार्यशालाबाट अभिलेखमाथि पुनरावलोकन, समीक्षा र पृष्ठपोषण
- विज्ञबाट लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा उल्लेख भएबमोजिमको लैससास परीक्षण प्रतिवेदनको खाका अनुसार प्रतिवेदन तयार तथा पालिकाबाट पुनरावलोकन, समीक्षा र पृष्ठपोषण पश्चात अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

मूल विषय	पूर्णांक	कूल प्राप्तांक
नीति कानून र योजना	२०	८.५
संस्थागत व्यवस्था	२०	१४.५
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	१३
सेवा प्रवाह	२०	१३.५
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१४.५
जम्मा	१००	६४

माथिको नतिजा अनुसार नीति कानून र योजनामा सबैभन्दा कम ८.५ , संस्थागत व्यवस्था र सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा बराबर अंक १४.५ प्राप्त गरेको छ भने सेवा प्रवाहमा १३.५ र मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा १३ अंक प्राप्त गरेको छ । समग्रमा नतिजा उत्तम स्थान प्राप्त भएकाले पालिकामा समावेशी लैंगिक न्याय कायम गर्न अझै मेहनत तथा भएका कामलाई व्यवस्थित रूपमा निरन्तरता दिई सर्वोत्तम स्थान उन्मुख हुन आवश्यक छ ।

अवश्यकता पहिचान देखि योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन तथा सिकाई संकलन जस्ता चक्रमा समावेशी ढंगले महिला तथा लक्षित समुह (दिगदर्शनमा उल्लेख गरे अनुसार)को सहभागिता, उनीहरूको अवाज सुनुवाईको सुनिश्चितता गर्नु आवश्यक छ । राज्यले लिएको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्तिका लागि पालिकाको तर्फबाट योगदानका लागि तयार गरिने आवश्यक नीति तथा योजना निर्माण, कृयाकलापहरूको लागि लैंगिक उत्तरदायी बजेट निर्माण प्रकृयाबाट निर्दिष्ट बजेट विनियोजन गर्न अतिअवश्यक छ ।

साथै, नीति कानून र योजनाहरूका दस्तावेजहरू विद्यमान जनसमुदायले बुझ्ने भाषाहरूमा सर्वसाधारणको सहज पहुँचका लागि कार्यालयको प्रकाशन, वेबसाईट तथा अन्य सहज माध्यमहरू मार्फत सार्वजनिकीकरण गर्नु तथा नागरिकको सूचनाको हक स्थापित गर्नु आवश्यक छ । मूल विषयहरू अनुसार सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई सम्बोधन गर्नका लागि मानव संसाधन (जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरू) को क्षमता विकास तथा पालिकाको कामहरूको अभिलेखिकरण, अनुगमन, मूल्यांकन तथा सेवाग्राहीले सेवा पाएको सुनिश्चितता गर्न सुशासन तथा उत्तरदायित्व चुस्तदुरुस्त राख्न पनि उत्तिकै आवश्यक छ ।

मुख्य उपलब्धिहरू

लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था लै स सा स परीक्षणबाट पालिकाको आ व २०८०।८१ को अवस्था उजागर भएको छ। जसमा यस पालिकाले १०० पूर्णांकमा ६४ अंक प्राप्त गरी उत्तम स्थान हासिल गरेको छ। सबैभन्दा न्यून अवस्थामा नीति कानुन योजना रहेको पाइयो। जसमा पालिकाले विशेष पहल गरी लै स सा स मैत्री नीति कानुन तथा योजना निर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ। बनिसकेका नीति कानुनहरूको लै स सा सको दृष्टिले पुनरावलोकन गरी कार्वान्यनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ। त्यस्तै गरी अन्य क्षेत्रमा पनि पूर्ण अंक हासिल गर्नका लागि सम्पूर्ण शाखा वडाहरूसँग समन्वय गरी कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ। त्यस्तैगरी परीक्षणको नतिजाबाट लै स सा स सम्बन्धि अभिमुखीकरण सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूलाई नियमित रूपमा प्रदान गर्नुपर्ने देखिन्छ। सबैले लै स सा स सँग सम्बन्धित सवालहरूलाई आत्मसात गरिनसकेको अवस्था देखिनु र पालिकाको लै स सा स को क्षेत्रमा अवस्था अवगत भइ अवस्था सुधारका लागि भावी योजना बनाउने अवसर प्राप्त हुनु यस परीक्षणको मुख्य उपलब्धी रहेको छ।

गाउँपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नपर्ने पक्षहरू कार्यशालामा भएको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सुधार गर्नु पर्ने पक्ष निम्नानुसार छन्:

- लैससासमैत्री विषयवस्तु तथा शब्द चयनको सुनिश्चितता गर्ने
- लैगिक उत्तरदायी बजेट निर्माण भएको सुनिश्चित गर्ने
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरू लैगिक तथा लक्षित समुहप्रति संम्बेदनशील हुन अभिमुखीकरण, अचारसिंहता पालना, दण्ड/सजायको सुनिश्चितता
- पार्टिगत राजनीतिक निष्पक्षता तथा तटस्थता कायम गरी न्यायपूर्ण भूमिका निर्वाहा गर्ने
- क्षमतावृद्धिको अवश्यक पहिचान, बजेट विनियोजन तथा समावेशी ढंगले अवसर प्रदान गरि दक्ष जनशक्ति (जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीबाट) तयार गर्ने तथा पालिकामा उपलब्ध दक्ष जनशक्तिको पहिचान तथा रोष्टर तयार गर्ने
- नागरिकको सूचनाको हक स्थापित गर्न नियमित महिला तथा लक्षित समुहको अथपूर्ण सहभागितामा सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक सुनुवाई तथा सूचनाको पहुँचको सुनिश्चितता मार्फत पारदर्शी तथा उत्तरदायी पालिका भएको अनुभूति गराउने
- पालिकाले गरेका सबै कामहरूको समयमै अभिलिखकरण, दस्तावेजीकरण, प्रभाव मूल्यांकन तथा नागरिकका लागि सहज पहुँच हुने गरी सार्वजनिक गर्ने

- नियमित रूपमा वार्षिक रूपमा लैससास परीक्षण तथा परिक्षणबाट एएका सुझावहरूको सम्बोधन गर्न पालिकाका सबै चक्रमा महिला तथा लक्षित समुदायको अर्थपूर्ण सहभागिताको सुनिश्चितता गर्ने

४.३ लैससास विकास कार्ययोजना

लैससास परीक्षणबाट एएको सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई सम्बोधन गर्न सुधार गर्नु पर्ने सूचक अनुसार कार्ययोजना माथिकतौ तालिका अनुसार तयार भएको छ । उक्त कार्ययोजनालाई मूर्त रूप दिन निम्न पक्ष ध्यान दिन अवश्यक छ ।

- लैससास परीक्षण नतिजा तथा पूर्ण प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासनिक अधिकृतको नेतृत्वमा सबै जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरू विच कार्यशाला गरी जानकारी गराउने
- सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूमा बनेका कृयाकलापहरू माथि गहन छलपल गरी संबोधनका लागि निश्कर्ष निकाल्ने
- पालिकाले आवश्यक नीति, योजना तथा बजेटको सुनिश्चितता गर्ने
- निश्चित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको जिम्मेवारी बाँडफाँड गरी कार्यान्वयन योजना बनाउने
- लैससासमुखी बजेट सहित कार्यप्रणालीको संचालन तथा लैससास परीक्षणको नियमितताका लागि लैंगिक डेस्क तथा अवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने
- सुधारका लागि तयार भएका कृयाकलापहरूको सम्पन्न गर्न आगामी अर्थिक वर्ष मा बजेट सहित विभाजन गरी कृयाकलापहरू सम्पन्न गर्ने

५. निश्कर्ष

जाल्पा टेक्निकल इन्स्टिट्यूटका विज्ञ सहजकर्ता अनुपा वाग्लेको सहजीकरणमा दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण २०८०/८१ लैससास दिग्दर्शन २०७८ अनुसार जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको सक्रीय सहभागितामा सम्पन्न भएको छ जसका लागि अन्तरवार्ता, लक्षित समुह छलफल, अवलोकन, दस्तावेज अध्ययन, अनौपचारिक छलफल, सूचकमा अंक प्रदान, अवस्था विश्लेषण जस्ता विधि तथा तरीका प्रयोग गरीएका छन् । परीक्षणको नतिजा अनुसार दिप्रुडचुइचुम्मा गाउँपालिकाले दिग्दर्शनको वर्गीकरण अनुसार कुल प्राप्ति ६४ प्राप्त गरी उत्तम स्थान प्राप्त गरेको छ । । परीक्षणबाट निर्देश गरेका सुधार गर्नु पर्ने पक्षको अवस्था विश्लेषण गरी सम्बोधनका लागि सूचक अनुसार कृयाकलाप तयार गरीएको छ । प्राथमिकताका आधारमा सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्रहरू तथा सम्बोधनका लागि बनाईएका कार्ययोजनाहरू सम्पन्न गर्न अवश्यक नीति, योजना, बजेट, संस्थागत संरचना, मानव संसाधन विकासको व्यवस्था गरी पारदर्शीमुलक सुशासन तथा उत्तरदायित्व सहित नगरिकहरूलाई सहज सेवा प्रवाह गरी संघ, प्रदेश तथा

पालिकाको राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय प्रतिवद्धता अनुसार हक अधिकार प्रदान गरी लैङ्गिक तथा सामावेशी न्यायपूर्ण समाज निर्माण उन्मुख पालिका बनाउन प्रतिवद्धता जाहेर गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

६. सुझाव

लैससास परीक्षणमा अङ्क १ एका सूचकहरूको निरन्तरता, सुदृढीकरण तथा अङ्क ० र ०.५ एका सूचकहरूको योजनावद्ध कार्यान्वयन गरी अङ्क १ मा पुर्याउन प्रतिवद्ध भएर व्यवहारमा उतार्न निम्ननुसार ध्यान दिन आवश्यक छ ।

- जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू बीच लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ तथा परीक्षण प्रतिवेदनमा स्पष्टताका लागि धारणागत कार्यशाला संचालन तथा स्पष्ट जिम्मेवारी बाँडफाँड
- लैससास परीक्षण कार्यान्वयन समितिको नियमित बैठक तथा परीक्षणबाट सुधार गर्नु पर्ने पक्षको सम्बोधनका लागि आवश्यक पहल, सहयोग, सहजीकरण, समन्वय तथा समयमै आगामी आर्थिक वर्ष को लैससास परीक्षणका लागि कार्यदलको गठन
- आगामी वार्षिक नीति योजना बजेटमा लैससास परीक्षणका सुधार गर्नु पर्ने पक्षको सम्बोधन तथा कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गर्ने
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट प्रकृयाको पूर्ण पालना गरी लैङ्गिक तथा सामावेशी न्यायको सुनिश्चितता गर्ने
- संस्थागत तथा आवश्यक दक्ष मानव संसाधन तयार गर्ने
- अउँदो लैससास परीक्षणमा उच्चतम् अङ्क प्राप्तिका लागि संघ, प्रदेश, सरोकारवारवबला, स्थानीय जनसमुदायसंग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्ने
- पालिकाको प्रत्येक काम लैससास दृष्टिबाट संवेदनशील भएको सुनिश्चित गर्ने
- पालिकाबाट भए गरेका सम्पूर्ण कामहरूको अभिलेखीकरणमा ध्यान दिने

अनुसूचीहरू

अनुसूची १

क) लैससास कार्यान्वयन समिति नामावली

१. श्री लोकेन्द्र राई (अध्यक्ष) - संयोजक
२. श्री अरुणा थापा मगर (उपाध्यक्ष) - सदस्य
३. श्री पिएस्पी चाम्लिङ राई(प्रप्रअ) - सदस्य
४. श्री भुपेन्द्र बस्नेत (सा वि स संयोजक) - सदस्य
५. श्री विमला परियार (का पा सदस्य) - सदस्य
६. श्री स्वस्तिका भूजेल (का पा सदस्य) - सदस्य
७. श्री केशव कुमार खत्री (का पा सदस्य) - सदस्य
८. श्री चन्द्रमाया राई (वरिष्ठ अनमी निरीक्षक) - सदस्य
९. श्री खगेन्द्र खतिवडा (शिक्षक) -सदस्य
१०. श्री ओम्सरा राई (महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख) - सदस्य सचिव

ख) लैससास परीक्षण कार्यदल नामावली

- १.संयोजक: अरुणा थापा मगर (उपाध्यक्ष)
- २.सदस्य: स्वस्तिका भूजेल (का पा सदस्य)
३. सदस्य: ओम्सरा राई (महिला बालबालिका शाखा)
- ४ आमन्त्रित: अनुपा वाग्ले (लैससास परीक्षण सहजकर्ता)

अनुसूची २ - लैससास परीक्षणका सहभागीहरूको विवरण

सि. न.	पुरा नाम	पद	संस्था	लिंग	सामाजिक समावेशता	क्षेत्र	अक्षमता	कैफियत
१.	अरुणा थापा मगर	उपाध्यक्ष	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		
२.	जनक प्र ढुंगाना	अधिकृत सातौं	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	ब्राह्मण	पहाडी		
३.	केशव कुमार खत्री	वडाध्यक्ष	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	क्षत्री	पहाडी		
४.	बद्री कटुवाल	वडाध्यक्ष	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	क्षत्री	पहाडी		
५.	डम्बर बहादुर खड्का	वडाध्यक्ष	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	क्षत्री	पहाडी		
६.	स्वस्तिका भूजेल	कापा सदस्य	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		
७.	बिमला परियार	कापा सदस्य	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	दलित	पहाडी		
८	रमेश खड्का	वडा सदस्य	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	क्षत्री	पहाडी		
९	डम्बर रोगु	अधिकृत सातौं	धनकुटा न पा	पुरुष	आ.ज.	पहाडी		
१०	मुकेश गेलाल	रोजगार संयोजक	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	ब्राह्मण	पहाडी		
११	एल्बी मगर	कृषि तथा पसु शाखा	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ ज	पहाडी		
१२	ओम्सरा राई	महिला बालबालिका शाखा	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		
१३	सुनिता राई	फिल्ड सहायक	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		
१४	जीना राई	सहायक चौथो	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		

१५	इन्द्रकला राई	पोषण सहनकर्ता	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		
१६	रिउला कार्की	प्रा स शिक्षा	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	क्षत्री	पहाडी		
१७	मनि कुमार राई	अ स स	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	आ ज	पहाडी		
१८	सुवास राई	रोजगार संयोजक	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	आ ज	पहाडी		
१९	संजय कुमार कलवार	अ स इ	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	मधेशी	तराइ		
२०	पसुपति पुन	अ स इ	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	आ ज	पहाडी		
२१	मीना तामाङ	उ वि संयोजक	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	महिला	आ.ज.	पहाडी		
२२	यमनलाल श्रेष्ठ	वडा सचिव	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	आ.ज.	पहाडी		
२३	सुरेश प्रधान	हे डा	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	आ.ज.	पहाडी		
२४	एलन शाही	सूचना अधिकृत	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	आ.ज.	पहाडी		
२५	अभिषेक ठाकुर	करुणा फाउण्डेस न	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	मधेसी	तराई		
२६	कपिलदेव साह	रोजगार प्राविधिक	दिप्रुडचुइचुम्मा गा. पा.	पुरुष	मधेसी	तराई		
२७	अनुपा बागले	विज्ञ	त्रि वि	महिला	ब्राम्हण	पहाडी		
२८								

अनुसूची नं ३ - तालिका नं १ का प्रत्येक सूचक अनुसार प्राप्त अङ्क तथा प्रमाणको आधार)

तालिका नं १

दिप्रुडचुइचुम्मा गौडपालिका

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

आर्थिक वर्ष - २०८०/८१

नोट: मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा १, ०.५ र ० अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।											
सिनं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे (नगरेको) ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	स्वीकृत नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू स्वकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू सम्बन्धित निर्णय फाइलहरू कार्यटोली निर्माण नभएको

२			P.P. ३	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे हरेक दस्तावेजमा लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिकरूपमा (केही दस्तावेज) मात्र लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको सम्बन्धमा कुनै दस्तावेज उपर लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने नगरेको	नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू कार्यपालिकाका छलफल तथा निर्णयहरू
३			P.P. ३४	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए /नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	स्थानीय कानून, नीति आवधिक र वार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू स्थानीय राजपत्र
४			P.P. ३५	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीतिहरू छन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	०-१	०	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति, स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था नगरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरेको ।	लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू स्थानीय राजपत्र

५			१.१.५	स्थानीय तहले कार्यन्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले कार्यन्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यन्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने सिमित प्रावधान मात्र राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यन्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको ।	स्थानीय । ऐन, नियम, कार्यविधिहरु र तिनको लेससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज स्थानीय राजपत्र ।
६			१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०-१	०.५	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यन्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यन्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरु महिला तथा बञ्चितीमा परेका समुदायहरुको स्वयम भनाइहरुको दस्तावेज
७			१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	०-१	१	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहेको र सो को कार्यन्वयन भएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधानमात्र रहेको तर सो को कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय नीति तथा कानून, श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज तथा विवरण
८			१.१.८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०-१	०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरु रहेको र सो को कार्यन्वयन भएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर सो को कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय तहको श्रम नीति तथा कानून, दस्तावेज समीक्षा प्रतिवेदन

९		योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरेको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम रहेको तर सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम नरहेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम लक्ष्य तथा उपलब्धी सम्बन्धी आवधिक प्रतिवेदन
१०				१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको ।	०-१	०.५	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा केहि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा कुनै पनि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम महिला तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन /प्रोफाइल,
११				१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरे / नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले गाउँ, बस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने नगरेको ।	सहभागी सूचीफोटो र बडास्तरबाट छनौट योजना तथा कार्यक्रमको सूची निर्णय पुस्तिका, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम

१२			१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा निरन्तर (सबै योजना तर्जुमाका सबै चरणमा सधै) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा कहिले काहि मात्र (केहि योजना तर्जुमाका केहि चरणमा, कहिलेकाहि) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने नगरेको	बैठक निर्णय पुस्तिका, बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन बैठक पुस्तिका, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१३			१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए/नगरिएको ।	०-१	०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको ।	महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था देखिने अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन आवश्यकत पहिचान प्रतिवेदन । वार्षिक विकास कार्यक्रम
१४			१.२.६	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगर्नुको साथै बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको ।	दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१५			१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको ।	०-१	१	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष / निर्दिष्ट लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई अप्रत्यक्ष / सहयोगी हुने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम

१६			१.२.६	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए / नदिएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको ।	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको तर ग मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिएको	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी पनि नदिएको	उपभोक्ता समितिको गठन सम्बन्धी नीति तथा कानून उपभोक्ता समितिको संरचना
१७	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०-१	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत केहि लक्षित वर्ग र समुदायसँग केहि कार्यक्रममा छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज लक्षित समुहसँग छलफल भएको निर्णय पुस्तिका
१८			१.३.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम र लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन
१९			१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिए /नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरेको र सो को पूर्णरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश भएपनि र सो को आंशिकरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन

Formatted

२०				१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम आंशिकरूपमा संचालन गर्न गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा रहेका (पदाधिकारी/कर्मचारी) को नामावली
२२				२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति नलिएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय - अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज

२३				२.१.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशिक रूपमा समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश नगरि भए कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	संस्थागत व्यवस्था (सेवा प्रदान गर्ने रणनीति, कार्यनीति, सेवा प्रवाह सम्बन्धी दस्तावेज) संगठन संरचना, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सेवाग्राहि सन्तुष्टि सर्वेक्षण आदि ।
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिए/नगरिएको ।	०-१	०.५	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यन्वयन नगरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरु
२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०-१	०	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यन्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति सम्बन्धी दस्तावेज वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन

२६				स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था नरहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्बन्धी निर्णयहरू फोकल पर्सन तोकिएको
२७				स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता नरहेको ।	आचार संहिता दस्तावेज निर्णय पुस्तिका
२८				योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले बडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले बडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले बडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले बडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको उपस्थिति निर्णय पुस्तिका अनुगमन प्रतिवेदन

२९		समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२, ३, १	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे / नरहेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा आंशिक प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका
३०				२, ३, २	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाए / नपाएको	०-१	१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका सुझाव समेटिएको प्रतिवेदन निर्णय प्रमाणिकरण पुस्तिका
३१				२, ३, ३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विक्षेपण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे / नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विक्षेपण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विक्षेपण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विक्षेपण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू विक्षेपण सहितको अनुगमन प्रतिवेदन

३२				२.५.४	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू कार्यान्वयन समीक्षा बैठकको प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन
३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरीएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी कुनै पनि कोष स्थापना नभएको ।	आर्थिक ऐन कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज कोष संचालन कार्यविधि कोष सम्बन्धी वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र प्रगति विवरण
३४				२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन

३५				२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्य नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम संगठन संरचना कर्मचारीको कार्यविवरण
३६				२.४.४	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे /नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको तर कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगर्नुको साथै कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम समावेशी सूचना प्रणाली संचालन सम्बन्धी दस्तावेज सो अनुरूप संचालित प्रणाली र प्रणालीको प्रतिवेदन ।
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.४.५	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गरेको तर अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण (गाउँ /नगर प्रोफाइल) ।
३८				२.४.६	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय तहले बडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान एवं छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण र नक्शांकन (गाउँ ।नगर प्रोफाइल)

३९				२.५.३	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आंशिकरूपमा मात्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण अवधिक तथा वार्षिक विकास योजना दस्तावेज ।
४०				२.५.४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरेको ।	। स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेख अध्यावधिक लाभग्राहीहरूको विवरण व्यक्तिगत घटना दर्ता पुस्तिका
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए /नआएको ।	०-१	०१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम, खर्च गर्ने कार्यविधि

४२				स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण सहभागीको छनौट आधार वार्षिक विकास कार्यक्रम
४३				तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०-१	१	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुअल तालिम मूल्यांकन प्रतिवेदन तालिम आवश्यकता पहिचान प्रदिवेदन
४४				स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा बजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भए/नभएको	०-१	१	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन भएपनि कार्यक्रम संचालन नभएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम संचालन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन क्षमता विकास कार्ययोजना तालिम मूल्यांकन प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रदिवेदन

४५				३.१.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०-१	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति नै नभएको	विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/पदाधिकारीको विवरण विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण स्थानीय स्तरमा प्राप्त विज्ञहरूको सुची(रोटर)
४६				३.१.६	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०-१	०	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको तर ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण
४७				३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	०	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर सो कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरू वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

४८				३.१.८	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/नगरेको	०-१	०.५	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको र सोको अभिमुखीकरण गरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको तर सोको अभिमुखीकरण नगरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी नभएको र साथै सोको अभिमुखीकरण पनि नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण समुहगत सर्वेक्षण प्रतिवेदन
४९			४	३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०-१	१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने केहि कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नै नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५०		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुर्सकार विरुद्ध जन्मेना		३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०-१	०	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटना नघटेको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको ।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटनामा गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको मिति महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति न्यायिक समिति र स्थानीय प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता संख्या तथा सो सम्बन्धी वार्षिक प्रगति विवरण

५१				स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने केही हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५२				स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन केही कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५३	कानूनी साक्षरता	४		स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आशिकरूपमा मात्र अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा कुनै पनि अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

५४				स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कसैलाई पनि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५५				स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका केहि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका कुनैपनि वडामा महिलाको लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

५६				३.३.१	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट उनीहरु लाभान्वित भए/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ८०% भन्दा बढी सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा बढी सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा कम सहभागीहरु लाभान्वित भएको	तालीम पूर्वको परीक्षा (pre test) र तालीम पश्चात परीक्षा (post test) प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अनुशिक्षण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५७	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श नगर्नुका साथै यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति तथा कार्यविधि परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका	

५८				स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरेको ।	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क नराखनुको साथै आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहको विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी दस्तावेज विपत प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।
५९				समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०-१	१	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराएको तर उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी नगराउनुको साथै उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	प्राथमिकता दिईएका आधारहरु तथा सहभागी विवरण विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

६०				४.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे /नगरेको ।	०-१	१	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा सधैं महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिलेकाहीँमात्र महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको । ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधि विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन निर्णय पुस्तिका उपस्थिति विवरण
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका वखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका वखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका वखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान आशिकरूपमा मात्र हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका वखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान

६२				४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा आशिकरूपमा मात्र महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन ।
६३				४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको भएतापनि सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने नगरेको	स्थानीय तहबाट स्वीकृत ड्रइङ, डिजाइन, तथा नक्शा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन १५०० सय वर्गफिट भन्दा बढीको भवनलाई स्वीकृति का लागि निवेदन नआएको

६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदाय सबैलाई समेटि परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई आंशिकरूपमा मात्र समेटेनेगरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटि परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन नगरेको ।	प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन समेत गरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको कार्यन्वयन नगरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन
६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे/नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यन्वयन समेत भएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेता पनि र सो को कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था नगरेको ।	अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था स्तनपान कक्ष संचालन सम्बन्धी निर्णय शाखागत कार्य विवरण अनुगमन प्रतिवेदन

६७				परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खुस्ने लगायतका विषयहरू) संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केहि कार्यक्रमहरू केहि वडाहरूमा मात्र संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन सम्पन्न कार्यक्रम संख्या, पटक तथा सहभागी संख्या, कार्यक्रम संचालन स्थल समेत देखिने गरि तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
६८				महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	१	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन पनि गरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो बमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको तर सो बमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने सम्बन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समुहगत विद्यार्थी भर्ना दर अध्ययन प्रतिवेदन

७०				स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका केही बालबालिकाहरूलाई मात्र दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बालबालिक छनौटका आधारहरू तथा निर्णय कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७१				निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए / नभएको ।	०-१	१	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए तापनि सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम नभएको ।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन निरक्षर महिला सम्बन्धी अभिलेख, सहभागी छनौटका आधारहरू तथा सम्बद्ध निर्णय
७२				विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे / नगरेको	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था नगर्नुको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू विद्यालयको वार्षिक योजना स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र सावुन तथा स्थानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र सावुन तथा स्थानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र सावुन तथा स्थानिटाइजर आदिको प्रवन्ध आंशिकरूपमा गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालय लगायत सावुन तथा स्थानिटाइजर आदिको प्रवन्ध नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोसा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।

७५				स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम केही गाउँ वस्तीहरूमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम कुनै पनि गाउँ वस्तीहरूमा सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि । जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन, आदि ।
७६				स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए तापनि ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने नगरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।

७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.४.१	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७८				४.४.२	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७९				४.४.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरेको ।	०-१	१	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिए तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति नलिएको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण सहभागी छनौटका आधार कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन (प्राविधिक विषय, संचालन अवधि, सामाजिक परिचालक तथा प्राविधिकको संख्या)

८०				४.४.४	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे तापनि सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति नहरेको ।	सहकारी संस्था प्रवर्धन सम्बन्धी नीति वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	४.१.१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा जारी गरेका नीति तथा कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरू निर्णय प्रक्रिया तथा कार्य जिम्मेवारी सहितको कार्य विवरण

८२				२.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अप्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अप्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अप्राधिकार दिने नीति लिए तापनि सो बमोजिम कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अप्राधिकार दिने नीति नलिएको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण , व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
८३				२.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका वेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	०	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका वेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका वेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भए तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका वेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
८४				२.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

८५		उत्तरदायित्व र जबाफदेहिता	४	५.३.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा संचालित सबै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आंशिकरूपमा केहि कार्यक्रमको मात्र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले कुनैपनि कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण , व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
८६				५.३.२	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे /नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका केही व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरेको	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका केही व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरेको	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका

८७				स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०१	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखी सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखे तापनि सम्बोधन हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखे र सम्बोधन गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण , व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका अभिलेख पुस्तिका गुनासो कार्यान्वयन प्रतिवेदन
८८				स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए /नल्याएको ।	०-१	१	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे तापनि कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत नै नगरेको ।	स्वीकृत आचार संहिता आचार संहिताको पालना सम्बन्धी अध्ययन वा अनुगमन प्रतिवेदन ।

८९		सूचना तथा संचार	४	२.३.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे /नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे तापनि महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेटका सम्बन्धमा सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण , व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका अभिलेख पुस्तिका
९०				२.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे / नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम स्थानीय भाषाका प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख कार्यक्रम प्रगति विवरण
९१				२.३.३	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य मध्ये केही माध्यमद्वारा मात्र लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य जस्ता कुनैपनि माध्यमद्वारा लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख तथा विवरण कार्यक्रम प्रगति विवरण

९२				५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत केही लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनैपनि लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	सहभागी तालिम/कार्यक्रम पूर्वको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र तालिम पश्चातको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन (Pre test and Post test) कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन । स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट कुनैपनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन
९४				५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आंशिकरूपमा मात्र विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कुनैपनि कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यन्वयन लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन

९५				५.४.३	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिलेकाहीँ केही कार्यक्रममा मात्र छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कहिल्यैपनि छलफल हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सहभागी छनौटका आधार उपस्थिति पुस्तिका समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन
९६				५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका केही विषयवस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम
९७		समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	५.४.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आंशिकरूपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारका सम्बद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि समन्वय र सहकार्यमा संचालित कार्यक्रमको सुची संघ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रममा स्थानीय तहको सहभागिता र समंलनता सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।

९८				४.४.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा २ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण नभएको ।	कानून, नीति तथा कार्यविधि, आदिमा संजाल निर्माण सम्बन्धी व्यवस्था सञ्जाल निर्माणको निर्णय छलफलको निर्णय पुस्तिका
९९				४.४.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का अधिकांश प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम संजालका प्रतिनिधिहरूको विवरण क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति
१००				४.४.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०-१	१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन नगरेको ।	वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण

अनुसूची ४ - लैससास परीक्षणका झलकहरू

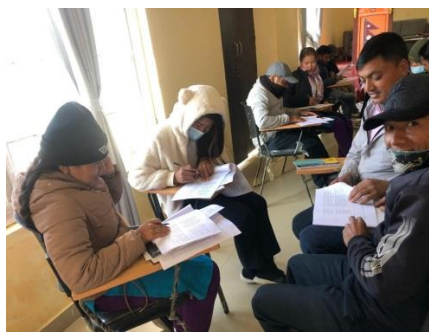

अभिसुखिकरण कार्यक्रममा सहभागीहरू

समूह कार्यमा

समूह कार्यमा

सहभागीहरू समूहमा कार्य गर्दै

सहभागीहरू समूहमा कार्य गर्दै

सहभागीहरू समूहमा कार्य गर्दै

अनुसूची ५ - समीक्षा गरिएका दस्तावेजहरूको नामावली

१. नेपालको संविधान
२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन
३. गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट पुस्तिका
४. सभा तथा कार्यपालिकाका निर्णयहरू
५. गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता स्वमूल्यांकन प्रतिवेदन २०७८
६. वार्षिक समीक्षा गोष्ठीका प्रतिवेदनहरू
७. गाउँपालिकाका विभिन्न कानूनहरू
८. संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त निर्देशनहरू
९. गाउँपालिकाको दीर्घकालीन विकास योजनाहरू
१०. गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र
११. स्थानीय तहका लागि लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८